



DOI 10.37491/UNZ.75-76.4
УДК 351.77:351.86



Ірина ЖАРОВСЬКА¹

ПРАВА ЛЮДИНИ ТА ЗАХОДИ ЗАХИСТУ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ: ПРАВОВІ ВИКЛИКИ COVID-19

Проведено дослідження взаємодії права людини та заходів захисту здоров'я населення в умовах нових правових викликів, зумовлених COVID-19. Вказано, що правова реальність змінюється, обмежуються права людини, вживаються правові заходи попереджувального характеру в таких умовах. Вказано, що важливими є ті національні заходи, які вживатиме держава для подолання проблеми з метою захисту громадського здоров'я. Тому важливими є комплексні міжнародні та національні гарантії для новітнього глобального виклику. У зв'язку з пандемією covid-19, різні країни ввели низку заходів щодо захисту здоров'я населення, а також соціальні заходи, в тому числі дотримання безпечної дистанції, тимчасове припинення роботи навчальних закладів та підприємств, карантин у різних географічних районах і обмеження на переміщення. Згідно зі змінами епідеміологічної картини в місцевому масштабі країни вносять корективи відповідних заходів. В Україні, окрім конституційних норм та галузевих кодифікованих актів, діє Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб», який визначає комплекс заходів, які уповноважені здійснювати органи публічної влади з метою мінімізації поширення пандемії. Виявлені на сьогодні дня спалаху в основному відбувалися в кластерах пацієнтів, які заразилися в

¹ доктор юридичних наук,
професор кафедри теорії, історії філософії права,
Національний університет «Львівська політехніка»,
irazhar@ukr.net,
<https://orcid.org/0000-0003-3821-8120>.



результаті близьких контактів, у сім'ї або на окремих заходах, що характеризуються скупченням людей. Тому обмеження права на мирні збори, масові заходи є мотивованим та нормативно виправданим. Вказано, що пандемія спричинила реальну загрозу реалізації цього права як всім особам шкільного, так і старшого віку, оскільки всі заклади освіти різних рівнів отримали серйозні карантинні обмеження фактичного освітнього процесу. Статистика дає можливість стверджувати, що близько 6 % дітей практично позбавлені можливості реалізації права на освіту. Доведено розбіжність рекомендацій ВООЗ, яка не рекомендує вводити щодо країн, які стикаються зі спалахами COVID-19, будь-які обмеження на поїздки або торгівлю та дії національних держав щодо закриття кордонів держав. Відстеження контактів повинно вестися належними способами, щоб не протидіяти праву на приватність.

Ключові слова: права людини, заходи захисту, юридичні виклики, ВООЗ, COVID-19.

Коронавірусна інфекція 2019 г. (COVID-19) викликається вірусом SARS-CoV-2 і передається від людини до людини повітряно-крапельним і контактним-побутовим шляхом. Протиепідемічні заходи щодо COVID-19 вимагають розриву ланцюжка передачі інфекції від людини до людини, щоб кількість осіб, безпосередньо інфікованих кожним хворим з підтвердженим діагнозом, становило менше 1 (ефективно репродуктивна кількість). За короткий час локалізований спалах COVID-19 розвинувся в глобальну пандемію з трьома визначальними рисами: швидкість і масштаб (захворювання стрімко поширилося в усі куточки світу і через вибуховий характер поширення підірвало навіть найстійкіші системи охорони здоров'я); ступінь тяжкості (в цілому 20 % випадків виявляються важкими або критичними, при цьому загальний коефіцієнт лікарняної летальності в справжній момент перевищує 3 % і збільшується з віком і при наявності певних супутніх захворювань); соціальна та економічна дестабілізація (шок, який відчули системи охорони здоров'я і соціального захисту; заходи, прийняті для контролю передачі вірусу, призвели до великих і глибоких соціально-економічних наслідків).

Правова реальність змінюється, обмежуються права людини, вживаються правові заходи попереджувального характеру тощо, тому необхідним є додатковий аналіз трансформації правової практики в умовах глобальних викликів.

Питаннями правового забезпечення громадського здоров'я займалися фахівці з різних галузей права, зокрема: І. Галецька, А. Кланца, І. Коцан, О. Лисенко та інші. Обмеження прав людини також ставали предметом аналізу наукової спільноти, зокрема О. В. Андрієвської, Ю. І. Миколаєнка, Б. І. Стахури, Ю. О. Фігель та інших. Проте нові загрози, що викликані пандемією зумовлюють потребу додаткового наукового аналізу.



Метою статті є провести дослідження взаємодії права людини та заходів захисту здоров'я населення в умовах нових правових викликів, зумовлених COVID-19.

Важливими є ті національні заходи, які вживатиме держава для подолання проблеми з метою захисту громадського здоров'я. Тому важливими є комплексні міжнародні та національні гарантії для новітнього глобального виклику.

У цьому аспекті 14 квітня 2020 р. ВООЗ прийняло Оновлену стратегію боротьби з COVID-19, де визначено, що кожна країна повинна впроваджувати всебічний комплекс заходів, відповідний її можливостям і ситуації, щоб уповільнити передачу вірусу і скоротити смертність, пов'язану з covid-19, з кінцевою метою досягнення і (або) підтримки стабільного рівня незначною передачею вірусу або відсутності нових випадків інфікування. Належні стратегії на національному та регіональному рівнях повинні зіставляти заходи по скороченню прямої смертності, пов'язаної з covid-19, непрямой смертності, пов'язаної з перевантаженням систем охорони здоров'я і перериванням інших першорядних медичних і соціальних послуг, а також мінімізації небезпечних і довгострокових негативних наслідків для здоров'я і благополуччя внаслідок соціально-економічного ефекту певних заходів у відповідь [1].

За нормативними актами ВООЗ, «виявлення випадків захворювання, ізоляція, проведення тестування та надання допомоги, відстеження контактів і приміщення на карантин є важливими елементами комплексної стратегії локалізації вогнищ інфекції та протиепідемічних заходів» [2].

У зв'язку з пандемією covid-19, різні країни ввели низку заходів щодо захисту здоров'я населення, а також соціальні заходи, в тому числі дотримання безпечної дистанції, тимчасове припинення роботи навчальних закладів та підприємств, карантин у різних географічних районах і обмеження на переміщення. Згідно зі змінами епідеміологічної картини в місцевому масштабі країни вносять корективи відповідних заходів.

В Україні, окрім конституційних норм та галузевих кодифікованих актів, діє Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб» [3], який визначає комплекс заходів, які уповноважені здійснювати органи публічної влади з метою мінімізації поширення пандемії.

Вважаємо за необхідне сконцентруватися на низці прав людини, які зазнали обмеження внаслідок необхідних заходів забезпечення здоров'я населення з метою протидії COVID-19.

Право на мирні збори, масові заходи. Стаття 39 Конституції країни вказує, що «громадяни мають право збиратися мирно, без зброї і проводити збори, мітинги, походи і демонстрації ...» Вільна реалізація цього права є однією з передумов нормального функціонування сучасної демократичної держави, адже воно є формою безпосередньої демократії та відіграє важливу роль у формуванні громадянського суспільства в Україні. Однак має не тільки політичний, але й соціальний контекст, оскільки комунікація між людьми забезпечує різного роду рекреаційні та суспільні потреби людини.



Виявлені на сьогодні спалахи в основному відбувалися в кластерах пацієнтів, які заразилися в результаті близьких контактів, у сім'ї або на окремих заходах, що характеризуються скупченням людей. Тому обмеження цього права є мотивованим та нормативно виправданим.

До масових відносяться заходи, участь у яких передбачає збір людей у певному місці з конкретною метою протягом певного періоду часу і які можуть створювати надмірне навантаження на систему планування та реагування в країні або громаді, яка їх проводить. У контексті COVID-19 масовими вважаються заходи, які супроводжуються великим скупченням людей в місці проведення протягом певного часу і які можуть сприяти більш інтенсивному поширенню COVID-19, а також створювати додаткове навантаження на систему охорони здоров'я.

Масові заходи не є лише рекреаційними; вони можуть впливати на психологічний добробут багатьох осіб (наприклад, релігійні заходи), заохочувати види поведінки, націлені спрямовані на зміцнення здоров'я (наприклад, спортивні змагання), і володіють великим соціально-економічним значенням для громад.

Практичні міркування і рекомендації для релігійних лідерів і професійних громад у контексті COVID-19, видані ВООЗ 7 квітня 2020 р., закликають проводити церемонії і обряди в міру необхідності й можливості в дистанційному / віртуальному режимі замість заходів з великою кількістю присутніх; проводити культові, освітні або громадські заходи з особистою присутністю учасників за умови всебічної оцінки ризиків, а також виконання вимог центральних і місцевих органів охорони здоров'я [4].

У цьому році Рамадан припадає на період з кінця квітня по кінець травня в умовах продовження пандемії COVID-19. Протягом усього священного місяця Рамадан проводяться світські і релігійні заходи, під час яких мусульмани зі своїми сім'ями і друзями збираються разом для того, щоб перервати піст для прийому їжі після заходу сонця («іфтар») або перед світанком («Сухур»). Тимчасові рекомендації, видані ВООЗ, вказують, що заходи із забезпечення фізичного дистанціювання, в тому числі закриття мечетей, контроль за проведенням масових заходів та інше обмеження пересувань, нададуть безпосередній вплив на проведення світських і релігійних заходів, які відіграють у Рамадан винятково важливу роль [5].

Кабінет Міністрів України прийняв Постанову «Про встановлення карантину з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та етапів послаблення протиепідемічних заходів» [6], пункт 5 якої вказує, що «проведення масових (культурних, розважальних, спортивних, соціальних, релігійних, рекламних та інших) заходів з кількістю учасників більше, ніж 10 осіб, крім заходів, необхідних для забезпечення роботи органів державної влади та органів місцевого самоврядування, навчально-тренувальних зборів спортсменів національних збірних команд України з олімпійських, неолімпійських, національних видів спорту та видів спорту осіб з інвалідністю, навчально-тренувального процесу спортсменів командних ігрових видів спорту професійних спортивних клубів». На



жаль, недотримання заходів спричинило важкі наслідки, зокрема в квітні та травні 2020 року відбувся спалах інфікування у Києво-Печерській лаврі та Почаївській Свято-Успенській лаврі.

Розглядаючи питання про відновлення масових заходів, необхідно ґрунтуватися на результатах ретельно проведеної оцінки ризиків, наприклад, відповідно до рекомендацій ВООЗ щодо масових заходів у контексті covid-19, які враховують як фактори ризику, пов'язані із заходом, так і здатність організаторів пом'якшити їх вплив [7].

Право на освіту. Право на освіту є конституційним правом людини, в Основному законі нашої держави воно визначено у ст. 53 та відповідно до Рішення Конституційного Суду України його слід розуміти як «право людини на здобуття певного обсягу знань, культурних навичок, професійної орієнтації, які необхідні для нормальної життєдіяльності в умовах сучасного суспільства» [8].

Пандемія спричинила реальну загрозу реалізації цього права як всім особам шкільного, так і старшого віку, оскільки всі заклади освіти різних рівнів отримали серйозні карантинні обмеження фактичного освітнього процесу. Найважливіші заходи з підготовки, забезпечення готовності й реагування, у зв'язку з covid-19 (тимчасові рекомендації), вказують, що рішення про закриття, часткове закриття або поновлення роботи навчальних закладів повинні прийматися на основі оцінки ризиків і з урахуванням необхідності продовження освітнього процесу та інтересів охорони здоров'я учнів, вчителів, персоналу та місцевого населення і повинні сприяти запобіганню нового спалаху covid-19 на місцевому рівні [9].

До факторів, які слід враховувати в процесі загальної оцінки ризику для здоров'я населення, належать епідеміологічні чинники, можливості системи здоров'я, рівень взаємодії з населенням та можливості держави забезпечувати тривалу соціальну й економічну підтримку найбільш вразливим верствам населення. У нещодавно опублікованому збірнику принципів відновлення роботи навчальних закладів міжнародні уповноважені інституції виділяють шість основних аспектів, які потребують врахування під час планування: стратегія, фінансування, забезпечення безпеки життєдіяльності, організація навчального процесу, необхідність охоплення найбільш маргіналізованих верств населення і охорони благополуччя населені [10].

Фернандо М. Реймерз та Андреас Шляйхер опублікували Рамкові настанови щодо відповіді освіти на пандемію covid-19 2020 року, де вказали, що «соціальне дистанціювання вплинуло також на освіту на всіх рівнях, і буде впливати принаймні декілька місяців, оскільки учні і викладачі не можуть фізично зустрічатися в школах і в університетах. Ці обмеження можливості зустрічатися під час затяжної пандемії, ймовірно, обмежать можливості учнів і студентів навчатися в період соціального дистанціювання. Добре відомо, що час, витрачений на навчання, або навчальний час, є одним з найнадійніших прогнозів розрахунку можливості вчитися. У США дослідники вивчили наслідки «втрати навчання влітку», продемонструвавши, що тривале переривання навчання викликає не тільки скорочення часу навчання, але й спричиняє втрату набутих знань



і навичок. Огляд досліджень про літні втрати в навчанні у США демонструє, що протягом літа учні на канікулах втрачають еквівалент одного місяця навчального року, втрати знань та вмінь з математики більші, ніж з читання. Втрати також є більшими в учнів з меншим рівнем доходу» [11].

З 12 березня 2020 р. розпочався карантин, під час якого заклади освіти змушені були зачинитися та організувати дистанційне навчання для здобувачів освіти. З початку карантину МОН України ухвалило багато управлінських рішень, щоб адаптувати освітні процеси до його умов; і загалом можемо позитивно оцінити швидкість переходу освітніх закладів на дистанційне навчання.

Проте труднощі залишалися суттєві. За результатами опитування, проведеного Офісом освітнього омбудсмена, 8 056 відповідей від респондентів з усіх регіонів України, крім окупованих територій Донецької та Луганської областей, а також Автономної Республіки Крим, визначено такі практичні аспекти. 85,1 % дітей продовжили навчання під час карантину, ще 13,9 % навчаються не в повному обсязі, лише 1 % дітей не продовжили навчання під час карантину. 5,6 % респондентів відповіли, що дистанційне навчання не організоване взагалі [12], що практично дає можливість стверджувати: близько 6 % дітей практично позбавлені можливості реалізації права на освіту.

Освітня стратегія повинна запобігати освітнім втратам, які є наслідком немедикаментозних заходів, націлених на зменшення впливу пандемії, і ці втрати, скоріш за все, будуть значними, дорівнюючи принаймні двом місяцям навчального року, а можливо, й більше. Проте треба визнати, що надзвичайні обставини, за яких можна було б продовжувати будь-який альтернативний формат освіти під час пандемії, не дозволяють системам та інституціям реально досягати тієї ж самої мети.

Свобода пересування та право вільно залишати територію України. «Суть права на свободу пересування полягає в тому, що громадянин може вирішувати на власний розсуд, які місця йому відвідувати і як довго там перебувати» [13, с. 157].

За рішенням РНБО Щодо порядку перетину державного кордону України в умовах спалаху гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, що вводиться в дію Президентом України 17 березня протягом двох тижнів, будуть закриті пункти пропуску через державний кордон України для авіаційного, залізничного та автобусного сполучення [14]. Згодом цей термін продовжувався.

Проте така позиція розходиться з рекомендаціями ВООЗ, яка не рекомендує вводити щодо країн, які стикаються зі спалахами COVID-19, будь-які обмеження на поїздки або торгівлю.

Міжнародна інституція вказує, що «на підставі наявних фактичних даних можна зробити загальний висновок про те, що введення обмежень на переміщення людей і товарів у періоди надзвичайних ситуацій у галузі охорони здоров'я здебільшого не є ефективним заходом і може відволікати ресурси від інших заходів. Більше того, обмеження можуть призводити до збоїв під час доставки необхідної допомоги і надання технічної



підтримки, порушувати діяльність господарюючих суб'єктів і мати негативні соціально-економічні наслідки для порушених ними країн. Водночас, в деяких обставинах заходи з обмеження пересування людей можуть тимчасово мати позитивний ефект, зокрема якщо відповідний район не має активного повідомлення із зарубіжними країнами і у недостатньою мірою підготовлений до реагування на спалах» [15].

Також застосування температурного контролю на виїзді або в'їзді як єдиної міри не дозволяє попереджати міжнародне поширення інфекції, оскільки інфіковані особи можуть перебувати в інкубаційному періоді, не мати помітних симптомів на ранніх стадіях перебігу хвороби або збивати підвищену температуру жарознижувальними засобами; крім того, такі заходи часто вимагають значних капіталовкладень за невисокої віддачі. Більш ефективним заходом є поширення серед пасажирів рекомендацій з профілактики зараження та збір, пасажирів, які прибувають, медико-санітарних декларацій з їхніми контактними даними, що дозволяє належним чином здійснювати оцінку ризиків і за необхідності відстежувати контакти пасажирів, які прибувають.

Право на приватність. Відповідно до ст. 32 Конституції України «Ніхто не може зазнавати втручання в його особисте життя, крім випадків, передбачених Конституцією України. Не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини».

Слід погодитися з В. Пилипчуком у тому, що «право людини на недоторканність особистого (у європейському розумінні — «приватного») життя відповідно до законодавства України передбачає правовий захист відомостей про неї, за якого основним об'єктом правовідносин є персональні дані. Вирішення проблеми забезпечення інформаційної безпеки приватності персональних даних в усіх сферах життєдіяльності людини, суспільства і держави в сучасних умовах формування інформаційного суспільства та євроінтеграції України постає одним із найважливіших чинників становлення інформаційного права та розвитку правової системи держави» [16].

Заходами протидії пандемії є відстеження контактів, який слід розуміти як процес виявлення, оцінки стану і вжиття необхідних заходів стосовно осіб, які контактували з джерелом інфекції, з метою профілактики подальшого поширення інфекції. У разі систематичного застосування відстеження контактів дозволяє перервати ланцюжок передачі інфекції і, таким чином, є важливим інструментом громадської охорони здоров'я, націленим на локалізацію спалахів інфекційних захворювань. Відстеження контактів для COVID-19 вимагає виявлення осіб, потенційно експонованих COVID-19, і їх подальшого щоденного спостереження протягом 14 днів від моменту останнього контакту з джерелом інфекції.

Першим етапом у процесі відстеження контактів є інформування громад про захворювання, способи індивідуального та колективного захисту, а також боротьба з поширенням інфекції. Відстеження контактів вимагає згоди людей на щоденне проведення моніторингу, готовності опера-



тивно повідомляти про ознаки або симптоми COVID-19 і виконувати вимоги карантину або самоізоляції протягом 14 днів у разі виникнення симптомів захворювання.

Вкрай важливо, щоб відстеження контактів і пов'язані з цим заходи, такі як переміщення контактних осіб в карантин або їх ізоляція, не ставали засобом переслідування, інструментом для силового впливу або рішення міграційних проблем, або інших питань, які не стосуються суспільної охорони здоров'я. Заходи для відстеження контактів повинні бути доступні у всіх громадах. ВООЗ рекомендує добровільну участь хворих і контактних осіб [17].

Спеціалізовані міжнародні інституції вказують на потребу введення комплексу заходів протидії COVID-19, з-поміж яких виявлення випадків захворювання, ізоляція, проведення тестування та надання допомоги, відстеження контактів і приміщення на карантин тощо. Проте такі заходи позбавляють можливості громадян належним чином реалізувати свої конституційні права, зокрема право на мирні збори, масові заходи, право на освіту, можливість свободи пересування та право вільно залишати територію України та право на приватність. Звертаємо увагу, що введення заходів запобігання хвороб, що загрожує громадському здоров'ю, винятково повинно стосуватися зазначеної мети та повинно бути мотивовано критичною необхідністю, а не політичними мотивами та інтересами.

Трансформація суспільної реальності відбувається у всіх сферах. У цій статті представлений тільки незначний перелік змін інституту прав та свобод людини та громадянина. Потребує в подальшому аналіз таких прав, як право на працю, право на захист від дискримінації за станом здоров'я, право на вільні вибори та багато інших.

Список використаних джерел

1. Обновлённая стратегия борьбы с COVID-19 [14.04.2020]. *The World Health Organization*. URL : <https://bit.ly/35H585P>.
2. World Health Organization. Critical preparedness, readiness and response actions for COVID-19 (Interim Guidance). *The World Health Organization*. URL : <https://bit.ly/2H18syh>.
3. Про захист населення від інфекційних хвороб : Закон України від 06.04.2000 р. № 1645-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 29. Ст. 228.
4. Всемирная организация здравоохранения. Практические соображения и рекомендации для религиозных лидеров и профессиональных общин в контексте COVID-19 Временные рекомендации 7 апреля 2020 г. *The World Health Organization*. URL : <https://bit.ly/3bWYSHW>.
5. Safe Ramadan practices in the context of the COVID-19 Interim guidance 15 April 2020. *The World Health Organization*. URL : <https://bit.ly/3mmMAGY>.
6. Про встановлення карантину з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та етапів послаблення протиепідемічних заходів : постанова Кабінету Міністрів України від 20.05.2020 р. № 392. *Урядовий кур'єр*. 2020. 21 травня. № 95.



7. Всемирная организация здравоохранения. Принципы проведения массовых мероприятий в контексте текущей вспышки COVID-19 Приложение: принципы корректировки мер по защите здоровья населения и социальных мер в связи с распространением COVID-19 14 мая 2020 г. *The World Health Organization*. URL : <https://bit.ly/3iAXc9G>.
8. Рішення Конституційного Суду України від 04.03.2004 р. № 5-рп/2004 у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень частини третьої статті 53 Конституції України «держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах» (справа про доступність і безоплатність освіти). *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL : <https://bit.ly/2REvo8J>.
9. Всемирная организация здравоохранения. Важнейшие меры по подготовке, обеспечению готовности и реагированию в связи с COVID-19 (временные рекомендации). Женева, 2020 г. *The World Health Organization*. URL : <https://bit.ly/3iwMeC8>.
10. World Health Organization. How to use WHO risk assessment and mitigation checklist for Mass Gatherings in the context of COVID-19 (Interim Guidance). Geneva 2020. *The World Health Organization*. URL : <https://bit.ly/2H22ehF>.
11. Реймерз Ф. М., Шляйхер А. Рамкові настанови щодо відповіді освіти на пандемію COVID-19 2020 року. *Національна академія педагогічних наук України*. URL : <https://bit.ly/2ZC5Qx3>.
12. Освітній омбудсмен України. Результати опитування батьків «Навчання дітей під час карантину». *Освітній омбудсмен України*. URL : <https://bit.ly/33mtM8I>.
13. Кохановська О. В. Проблеми реалізації права на свободу пересування в Україні і практика Європейського суду. *Часопис цивілістики*. 2015. Вип. 18. С. 157–163.
14. Щодо порядку перетину державного кордону України в умовах спалаху гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2. *Рада національної безпеки і оборони України*. URL : <https://bit.ly/3htPUDh>.
15. Обновленные рекомендации ВОЗ в отношении международных перевозок в связи со вспышкой COVID-19 29 февраля 2020 г. *The World Health Organization*. URL : <https://bit.ly/3km7BXn>.
16. Пилипчук В. Г., Брижко В. М. Інформаційна безпека та приватність у сфері захисту персональних даних. *Інформація і право*. 2016. № 4. С. 60–70.
17. Всемирная организация здравоохранения. Отслеживание контактов в контексте COVID-19 Временные рекомендации 10 мая 2020 г. *The World Health Organization*. URL : <https://bit.ly/2E0SQcZ>.

Надійшла до редакції 12.05.2020



Iryna ZHAROVSKA

National University «Lviv Polytechnic»

Human Rights and Public Health Measures: the Legal Challenges of COVID-19

The article examines the interaction between human rights and public health measures in the face of new legal challenges caused by COVID-19. It is indicated that the legal reality is changing, human rights are limited, legal measures of a preventive nature are being taken in such conditions. It is underlined the importance of the national measures taken by the state to overcome the problem in order to protect public health. Therefore, comprehensive international and national safeguards are important for the latest global challenge. In connection with the COVID-19 pandemic, various countries have introduced a number of measures to protect the public health, as well as social measures, including keeping a safe distance, temporary suspending the work of educational institutions and enterprises, quarantine in different geographical areas and restrictions on movement. In accordance with the changes in the epidemiological picture at the local level, countries are making adjustments to the relevant measures. In Ukraine, in addition to constitutional norms and sectoral codified acts, there is the Law of Ukraine «On Protection of the Population from Infectious Diseases», which defines a set of measures authorized by public authorities to minimize the spread of a pandemic. Outbreaks identified for today have mainly occurred in clusters of patients who became infected as a result of close contact, in the family or at separate events characterized by crowds. Therefore, the restriction of the right to peaceful assembly, mass events is motivated and normatively justified. It is stated that the pandemic has caused a real threat to the realization of this right to persons of both school age and senior age, since all educational institutions of different levels received serious quarantine restrictions on the actual educational process. Statistics makes it possible to state that about 6 % of children are practically deprived of the opportunity to exercise the right to education. There is a discrepancy between the WHO recommendations, which do not recommend imposing any restrictions on travel or trade and the actions of nation states to close national borders for countries facing COVID-19 outbreaks. Contact tracking should be conducted in an appropriate manner so as not to interfere with the right to privacy.

Keywords: *human rights, protection measures, legal challenges, WHO, COVID-19.*